

Till elever och vårdnadshavare på Sjöbyskolan

Plan mot kränkande behandling Likabehandlingsplan

**2012
Sjöbyskolan**

F-6 skola med Fritidshem

Innehåll

1. Inledning
    - 1.1 Sjöbyskolans policy
    - 1.2 Utvärdering av 2011
    - 1.3 Nulägesbeskrivning
  2. Trygghetsgruppen
  3. Ansvarsfördelning
    - 3:1 Delaktighet och inflytande
  4. Vilka lagar talar om kränkning och vad säger de.
  5. Vad säger de allmänna råden
  6. Definitioner enligt Skolverket
  7. Övergripande mål för 2012
  8. Främjande och förebyggande arbete
  9. Att upptäcka trakasserier och kränkande behandling
  10. Att åtgärda trakasserier och kränkande behandling
    - 10:1 Beskrivning av de olika tillvägagångssätten
  11. Att utreda trakasserier och kränkande behandling
    - 11:1 När en elev kränker en annan elev
    - 11:2 När en vuxen kränker en elev
  12. Dokumentation
  13. Förebyggande arbete 2012
    - 13:1 Specifika mål och åtgärder för 2012
  14. Uppföljning
  15. Samverkan med polisen
  16. Samverkan med sociala myndigheter
- Bilaga 1
Sammanställning av skolgårdskartläggningen

Inledning

Alla har rätt att känna trygghet i sin vardag på skolan. Därför tycker vi som arbetar på Sjöbyskolan att det är viktigt att alla elever och föräldrar känner sig välkomna, sedda och bekräftade. Som elev och förälder ska man veta vem man ska vända sig till när man känner oro för en situation i skolan. På Sjöbyskolan vet också all personal hur de ska agera om de känner oro för en elevs situation.

Till dig som är elev på Sjöbyskolan

Om du någon gång blir utsatt för mobbing, våld, hot eller kränkande behandling, vill vi att du omedelbart kontaktar någon i personalen som du känner förtroende för.

Detta gäller också dig som känner någon som är utsatt.

Du kan också berätta hemma för dina föräldrar, som i sin tur kan ta kontakt med skolan.

Till dig som är förälder

Om du misstänker att ditt eller något annat barn utsätts för kränkande behandling eller diskrimineras - kontakta då ditt barns lärare eller rektor.

Det är svårt att ta till sig att ens eget barn behandlar andra illa, kanske t o m mobbar andra barn. Men om det är så måste du göra något åt det.

Om du misstänker att ditt barn utsätter andra för diskriminering eller kränkande behandling, råder vi dig som förälder att göra helt klart för ditt barn att du inte accepterar detta och att du ser mycket allvarligt på ett sådant beteende.

Även i dessa fall ska du kontakta ditt barns lärare eller rektor så att vi kan lösa situationen tillsammans.

1.1 Sjöbyskolans policy

På Sjöbyskolan tar vi starkt avstånd från alla tendenser till kränkningar. Vi har NOLLTOLERANS mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. All personal arbetar aktivt och medvetet med att främja varje individs lika rätt och möjligheter. Vi anser att vi har en samsyn och ett samarbete kring det förebyggande arbetet. Fritidshemmet och skolan arbetar med att främja likabehandling och att förebygga kränkningar.

På Sjöbyskolan har vi ett gott klimat och arbetar aktivt med värdegrunden utifrån vår plan mot diskriminering och kränkande behandling. Samarbetet kring eleverna sker kontinuerligt i åldersblandade och åldershomogena grupper.

- På Sjöbyskolan har alla lika värde.
- Vi strävar efter att alla ska känna sig trygga.
- Vi respekterar varandra genom att behandla alla med respekt.
- Visa mod genom att agera mot diskriminering.
- Vi är ärliga och talar sanning och vågar stå för våra handlingar.
- Vi satsar på att skapa en ”vikänsla”.
- Vi tar ansvar för miljön både ute och inne.
- Vi strävar efter att känna arbetsglädje.

Ur Sjöbyskolans policydokument

1.2 Utvärdering av 2011

Utvärdering av föregående års plan har skett i Trygghetsgruppen samt i personalgruppen.

Våra mål för 2011 är uppnådda. Elever, föräldrar och personal har tagit del av planen. Våra enkäter i skola och fritidshem samt vår kartläggning av skolgården ligger till grund för nya specifika mål för 2012. Vårt arbete med värdegrunden prioriteras i hela vår verksamhet.

Vi arbetar ständigt med det främjande förebyggande arbetet med gruppstärkande övningar bl. a ur boken ”Bygga Trygghet mot kränkningar”. Detta är ett verktyg för att arbeta långsiktigt mot mobbning och kränkningar. I materialet finns en mängd övningar som vi använder i arbetet med att skapa en trygg skolmiljö.

ALL PERSONAL har medverkat i en utbildning ledd av stiftelsen Friends. Utbildningen fokuserade på hur vi på skolan kan främja en god stämning och förebygga diskriminering och kränkande behandling.

Alla elever i årskurs 1-6 har besvarat en enkät om trygghet och studiero på Sjöbyskolan. Eleverna i 1-2 har besvarat frågorna muntligt och vid behov fått ord och begrepp förklarade som de inte förstått.

1.3 Nulägesbeskrivning/kartläggning

Kartläggningen av skolgården visar att det finns platser, där eleverna upplever att det finns ökad risk för diskriminering och kränkande behandling. (Se bilaga 1.)

I enkäten om tryggheten på skolan samt kunskap om ordningsregler och innebörden av vår likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling konstaterar vi att flertalet av eleverna upplever att de trivs och känner sig trygga. De lär sig mycket och har oftast arbetsro i klassrummet. Eleverna vet också vad de skall göra när de ser att någon trakasserar eller kränker en kamrat eller att de själva blir utsatta. De känner sig också trygga med personalen och vet vem de kan vända sig till om de behöver.

Några få elever tycker inte att det är roligt att gå i skolan och några känner sig rädda på väg till eller från skolan. Många av de allra yngsta eleverna vet inte vad likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling innebär. Det är tydligt att eleverna utifrån ålder och mognad har ökad kunskap om planens innebörd.

Enkäten för Fritidshemmet visar att flertalet av föräldrarna upplever att deras barn har en meningsfull stimulerande fritid, de trivs och har möjlighet att påverka den dagliga verksamheten. Ett mindre antal föräldrar upplever att mobbning förekommer. Personalen är medveten om detta och arbetar aktivt med att främja, förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling.

Individnivå: Kamratstödjarna kommer att arbeta mer med det främjande och förebyggande arbetet tillsammans med de vuxna i Trygghetsgruppen. **Detta görs genom att de träffas regelbundet och planerar samt genomför olika aktiviteter för att öka trivseln för alla på skolan.**

Eleverna i fritidshemmet involveras i allt högre grad genom att de ges möjlighet att komma med förslag på aktiviteter i det främjande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Gruppenivå: Ökad tillsyn sker utifrån kartläggningen av skolgården. Vi har fr. o m höstterminen 2011 ökad tillsyn på lunchrasterna, tack vare våra rastfaddrar. Varje dag finns två extra vuxna på plats på skolgården för att möta våra elevers olika behov. De vuxna är pensionärer från Horreds PRO, som på frivillig basis ställer upp för bygdens barn. Vårt arbete i Trygghetsgruppen kommer att förändras och inriktas mer på det främjande arbetet.

Utifrån gruppernas olika behov som framkommit i enkäten görs insatser inom respektive område.

Organisationsnivå: Stiftelsen ”Friends” har utbildat alla vuxna på skolan samt kamratstödjarna. Vi hoppas därmed få fler verktyg i vårt främjande arbete. Vi behöver också tydliga rutiner för hur alla vuxna på skolan skall göra när de får kännedom om att en elev är utsatt för diskriminering eller kränkande behandling.

2. Trygghetsgruppen

På Sjöbyskolan tar vi starkt avstånd från alla tendenser till kränkningar. Därför arbetar vi på skolan med ”Trygghetsgruppen”. Gruppen består av representanter från skolledning, lärare, fritidspersonal, skolsköterska och elever. Där finns elevrepresentanter från årskurs 3-6. Rektor ansvarar för att handlingsplanen revideras inför varje nytt läsår. Sammanställande samlar gruppen minst en gång per månad eller oftare vid behov.

- Trygghetsgruppen ska agera vid minsta misstanke om kränkande behandling mellan elever och mellan personal och elever
- Trygghetsgruppen ska regelbundet informera elever, personal och föräldrar om begreppet kränkande behandling, skolans avståndstagande mot kränkande behandlingar samt åtgärder mot dessa. Detta för att skapa ett levande dokument av handlingsplanen
- Trygghetsgruppen ska via enkät regelbundet samla elevers och föräldrars uppfattning om stämningen på skolan
- Trygghetsgruppen ska uppmana all personal och alla elever att vara observanta på vardagliga händelser som kan leda till diskriminering och kränkande behandling.
- Kamratstödjarna nomineras av klasskamraterna. Detta sker genom val av två elever, som de tycker är positiva förebilder och känner förtroende för och som alla i klassen kan lita på.
Kamratstödjarna och de vuxna i Trygghetsgruppen träffas kontinuerligt. Vid dessa mötestillfällen fokuserar vi på det främjande och förebyggande arbetet.
- Alla elever kan vid behov kontakta någon vuxen i Trygghetsgruppen eller kamratstödjare för stöd och hjälp

Trygghetsgruppen består av:

Lena Lillhage (rektor) 0320-217792

Eva Andersson (skolsköterska) 0320-217787

Anneli Almgren (lärare) 0320-217835

Christer Torstensson (Speciallärare) 0320-217782

Anneli Persson (fritidspedagog) 0320-217830

Elisabeth Adrian Åberg (lärare) 0320- 217831

Om du har några synpunkter på detta dokument är vi tacksamma om du kontaktar någon av oss i Trygghetsgruppen!

3. Ansvarsfördelning

3:1 Delaktighet och inflytande

Det är viktigt att alla känner sig delaktiga och är medvetna om att skolan arbetar förebyggande, på ett sätt som inger respekt och tillit, vilket förhoppningsvis också innebär att alla tar ett större personligt ansvar för skol- och lärandemiljön. I arbetet med att utforma denna plan har personal, elever och föräldrar varit delaktiga på olika sätt t.ex. vid utvärdering, revidering och nulägesbeskrivning samt utformandet av nya mål inför 2012.

Rektor är ytterst ansvarig för all verksamhet på skolan. Därmed även arbetet med att förebygga och behandla diskrimineringar av olika slag.

Rektor tillsammans med skolsköterskan är behjälpliga för de fall det behövs en anmälan till sociala myndigheter.

Elevhälsoteamet som består av kurator, skolpsykolog, specialpedagog och skolsköterska ansvarar för elevers extra behov och stöttning.

All personal skall reagera och ingripa när de ser eller hör diskriminering.

Klasslärare ansvarar för att det råder god atmosfär i klassrummet och att alla ska kunna känna sig trygga. Lärarna **skall** vara mycket vakna så fort de ser tendenser till diskrimineringar av olika slag. Läraren skall ta itu med eventuella ”små” problem i klassen. Lärare skall även anmäla till arbetslaget och trygghetsgruppen de fall som de inte själva arbetar med i klassen.

Alla pedagoger ansvarar för att arbetet med livskunskap bedrivs i klassen.

Trygghetsgruppen ansvarar för att utreda och behandla de diskrimineringsfall de får kännedom om. Gruppen ansvarar även för att alla elever blir delaktiga i arbetet mot diskriminering.

Kamratstödjarna arbetar tillsammans med de vuxna i Trygghetsgruppen med det främjande och förebyggande arbetet.

Verksamhetsgruppen ansvarar för att revidera planen varje år.

Vårdnadshavarna delges planen genom utskick till hemmen i form av en folder samt har möjlighet att lämna synpunkter på föräldramöte och direkt till Trygghetsgruppen.

4. Vilka lagar talar om kränkningar och vad säger de?

Diskrimineringslagen(2008:567)

Skollagen Enligt 6 kapitlet i den nya skollagen, som började tillämpas fr. om den 1 juli 2011 ska den som äger skolan, om det är en kommunal skola så är det kommunen, se till att varje verksamhet arbetar målmedvetet arbetar mot kränkande behandling av barn och elever.

Skolan skall:

- Göra allt de kan för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
- Varje år göra en plan mot kränkande behandling. Den ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dessutom ska barn och elever engageras i arbetet med att ta fram planen. Planen skall innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.
- Leva upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart skolan får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt så måste de agera och ta reda på vad som hänt. De måste också göra allt de kan för att det inte ska hända igen.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

6 kap 10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Socialtjänstlagen 14 kap.1 § (utdrag) ”Myndighet vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter...”

I FN:s barn konvention artikel 36 lyfter man fram att barnen ska skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet. I artikel 2 fastslås barnets rätt att inte bli diskriminerat, och i artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barnet mot alla former av fysisk, psykisk och sexuella övergrepp och andra former av vanvård.

5. Vad säger de allmänna råden om skolans likabehandlingsarbete?

- I likabehandlingsplanen skall det tydligt framgå att skolläningen tar avstånd från alla former av diskriminering och att skolläningen har ansvaret för arbetet med detta.
- Det är viktigt att eleverna görs delaktiga i arbetet med ordningsregler och likabehandlingsplan vilket skapar ett gott klimat och delaktighet.
- Även föräldrarna skall göras delaktiga i arbetet. Samarbete och dialog med föräldrar är viktigt i så väl förebyggande som åtgärdande arbete.
- Det är viktigt med att förebyggande arbeta mot diskriminering, försöka upptäcka elevernas språk, jargonger och attityder mot varandra och visa att det är vi vuxna som sätter gränserna.
- Skolan har skyldighet att utreda diskriminering och att skyndsamt meddela vårdnadshavare.
- Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbetet för att följa upp åtgärder och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Den är också en rättssäkerhetsfråga, eftersom den ger berörda barn, och vårdnadshavare insyn. Finns behov skall åtgärdsprogram upprättas.
- Det skall också framgå vilka åtgärder skolan använder för att komma till rätta med diskriminering av olika slag.

6. Definition enligt Skolverket 2009

Diskriminering

Ett övergripande begrepp för negativ och därmed kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering används också som begrepp i fall där samhällsinstitutioner genom sina strukturer och arbetssätt upplevs som kränkande. Skolan är ett exempel på en samhällsinstitution.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- ☐ **fysiska** (slag, knuffar)
- ☐ **verbala** (hot, svordomar, öknamn)
- ☐ **psykosociala** (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- ☐ **texter och bilder** (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, MSN och meddelanden på olika webbcommunities)

Trakasserier

Är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunderna enligt lagen är:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck *
- sexuell läggning
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- ålder

*Könsöverskridande identitet eller uttryck; att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som **inte** har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon t ex genom att ge konstiga blickar, knuffas eller att rycka någon i håret.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck och kan utföras av en eller flera personer, mot en eller flera personer. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Barn och ungdomars språk kan vara mycket hårt och just detta är det vanligaste sättet att kränka och trakassera varandra. Hur kamrater uppfattar orden och tar dem åt sig är inte lätt att veta. Därför är det viktigt att vi arbetar med barn och ungdomarnas språk

Mobbning

Förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Vidare råder obalans mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbningen

Sexuella trakasserier

Avser kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.

Rasism

Bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Vissa folkgrupper anses som mindre värda och därmed legitima att förtryckas, utnyttjas eller kontrollera.

Främlingsfientlighet

Avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi

Avser motvilja mot eller förakt för homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

7. Övergripande mål för 2012

- All personal skall arbeta för att skapa en trygg och välkomnande atmosfär och gemenskap på Sjöbyskolan.
- Personal och elever skall kontinuerligt samtala om innehållet i planen och på så sätt hålla den levande.
- All personal arbetar med att förebygga diskriminering, trakasserier och andra kränkningar.
- All personal skall snabbt ingripa om diskriminering, trakasserier och andra kränkningar uppstår.

8. Främjande och förebyggande arbete

Sjöbyskolan skall främja barns och elevers lika rättigheter och förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

All personal skall medverka till att utveckla barnens/elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor **även utanför den närmaste gruppen**. En verksamhet där barn och elever upplever meningsfulla sammanhang, delaktighet och att **olikheter respekteras** lägger grunden för goda relationer och motverkar kränkningar. (Skolverkets Allmänna råd 2009)

Att regelbundet göra kartläggningar av elevernas situation när det gäller kränkningar och låta det styra arbetet, är det som tydligast MINSKAR MOBBNING OCH KRÄNKNINGAR enligt SKOLVERKETS UTVÄRDERING AV METODER MOT MOBBNING.

- Eleverna besvarar årligen en enkät om trygghet och om deras uppfattning om vad planen innebär.
- I häftet **”Förebygga diskriminering och kränkande behandling/främja likabehandling”** av DO, BEO och Skolinspektionen finns exempel på de olika diskrimineringsgrunderna och hur vi med hjälp av dessa kan samtala och ge eleverna insikt om vad de innebär i praktiken.
- På skolan finns kamratstödjare, som liksom all personal fått utbildning av Friends.
- Som ”Friends skola” har vi via deras supporttjänst tillgång till råd, stöd och inspiration i det främjande arbetet.
- Önskvärt är att vi i framtiden har möjlighet att ta del av ytterligare utbildningstillfällen genom Friends. I boken **”I normens öga”** behandlas metoder för normbrytande undervisning och ger oss mer kunskap om normer och normkritik.

- De vuxna representanterna i Trygghetsgruppen har dessutom tagit del av Björn Lindells och Gunnar Höistads föreläsning ”Så här LYCKAS du i arbetet MOT MOBBNING.”
- De vuxna på skolan är ett föredöme för eleverna.
- Skolans ordningsregler är lätta, tydliga och positivt utformade. Dessa skall följas av alla på skolan. Eleverna ska medverka i utformningen av reglerna. Pedagogerna ansvarar för att eleverna känner till ordningsreglerna och deras innebörd.
- Under varje lektion är vi beredda på att ta upp och diskutera vad som hänt på skolan.
- I föräldrainformationen får föräldrarna kännedom om ordningsreglerna.
- I vårt livskunskapsarbete samlas vi över åldersgränserna och arbetar med frågor kring värdegrunden.
- Klassaktiviteter som stärker sammanhållningen ex. hemlig kompis, dramaövningar.
- På Liv och Lust dagarna arbetar vi med schemabrytande aktiviteter för att värna om gemenskapen och glädjen på skolan.
Liv- och lust dagarna, som anordnas i slutet av vårterminen, är ett mycket uppskattat inslag för eleverna. Eleverna kommer själva med förslag på aktiviteter och väljer utifrån intresse och egna önskemål. Alla elever från förskoleklass till årskurs sex, all personal samt även en mängd föräldrar involveras i dessa aktiviteter, som innebär samarbetsövningar och andra aktiviteter med olika kreativa inslag som glasmålning, batik, smyckestillverkning, lassokastning, ridning, ”äta på restaurang” i matsalen med vita dukar mm.
- Skolsköterska finns på skolan några dagar i veckan dit man kan vända sig för samtal.
- Trygghetsgruppen träffas regelbundet för att diskutera aktuella fall och jobba med det förebyggande arbetet.
- Kuratorn kan kallas till skolan för samtal och stöttning till elever och personal.
- Elevhälsoteamet samverkar vid behov för att prata om vilka elever som behöver extra samtal och stöttning.
- Fritidshemmet arbetar med livskunskapsfrågor i mindre barngrupperingar.

9. Att upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- All personal är uppmärksamma och lyhörda. Redan misstanke om att kränkningar förekommer skall uppmärksammas.
- Under varje lektion är vi beredda på att ta upp och diskutera vad som hänt på skolan.
- Rastvakts systemet på skolan är viktigt för att upptäcka och förhindra diskriminering eftersom det oftast sker på rasterna på undanskymda platser. En till två pedagoger är ute varje rast. På lunchrasten har vi även förstärkning av våra rastfaddrar.
- I Trygghetsgruppen tas aktuella fall upp.
- Samtlig personal på skolan är skyldig att omedelbart ingripa vid upptäckt av kränkande behandling.
- Analys av närvarorapporterna, uppmärksamma frånvaro.
- Förvaltningens enkätmaterial

- Skolsköterskans enkät år 4.
- Föräldrakontakter t.ex. vid utvecklingssamtal samt vid dagliga möten med föräldrarna särskilt i Fritidshemmet.
- Kontakt/samtal med kamratstödjarna.
- Regelbundna konferenser i arbetslaget med elevvård

10. Att åtgärda trakasserier och kränkande behandling

10:1. Beskrivning av de olika tillvägagångssätten och behandlingsmetoderna

Ansvarig personal upprättar åtgärder utifrån utredningen för såväl utsatt person som den/de som utövar kränkningen, både akut och långsiktigt.

- Åtgärder på individnivå kan vara
- direkt samtal/tillsägelse
  - återkommande stödsamtal uppföljningen sker kontinuerligt tills dess att samtliga inblandade anser att trakasserier/kränkningar upphört.
  - kontakt med vårdnadshavarna
  - samtal i trygghetsgruppen
  - kontakta med skolhälsovård
  - upprätta åtgärdsprogram
  - samtal i arbetslaget
- samtal med rektor
- Åtgärder på gruppnivå kan vara
- upprätta åtgärdsprogram
  - gruppstärkande övningar
  - etiska samtal i grupp
  - föräldramöte
- Åtgärder på organisationsnivå kan vara
- åtgärdsprogram
  - kontakt med Elevhälsoteamet
  - kontakt med sociala myndigheter eller andra myndigheter t ex. polis

11. Att utreda trakasserier och kränkande behandling

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det är viktigt att den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd. (Skolverkets Allmänna Råd 2009)

11:1 Tillvägagångssätt när en elev kränker en elev

I de fall där Trygghetsgruppen stödjer i arbetet sker detta på följande sätt:

- Två personal i Trygghetsgruppen samtalar med berörda elever
Först sker samtal med den drabbade eleven. Vad har hänt? Hur ofta? Vilka är inblandade?
- Därefter sker samtal med den som mobbat/kränkt. Samtalen dokumenteras på särskild avsedd dokumentationsblankett.
- Ärendet tas upp med berörda vårdnadshavare samma dag! Tas ev. upp i klassen beroende på problemets art.
- Uppföljning sker kontinuerligt till dess att samtliga berörda anser att trakasserierna/trakasserierna upphört.
- Vid behov skrivs ett åtgärdsprogram.
- Om trakasserierna/kränkningarna inte upphör, trots vidtagna åtgärder, kontaktas vårdnadshavarna igen.
- Tas upp i ett formellt elevhälsomöte.

Bedömning görs av hur allvarig kränkningen är och om anmälan till socialtjänst skall göras. Utredningen dokumenteras av ansvarig personal (lärare/klasslärare/skolsköterska/rektor) På särskild dokumentationsblankett, som förvaras i Trygghetspärmen. Blanketten läggs i elevmappen efter avslutat ärende.

11:2 Tillvägagångssätt när en vuxen kränker en elev

Skall alltid anmälas till rektor, som anmäler vidare till verksamhetschef där utredning vid behov äger rum på förvaltningsnivå.

- Rektor kallar eleven för samtal och utredning. Ytterligare en vuxen som dokumenterar.
- Rektor kallar den vuxne för samtal och utredning, även här närvarar ytterligare en vuxen som dokumenterar.
- Samtal/information till vårdnadshavare samma dag.
- Uppföljande samtal med elev och vuxen
- Har kränkningarna inte upphört träffas elev, vårdnadshavare och personal för att tillsammans komma fram till lämpliga åtgärder.
- Vid behov fortsatt utredning och samtal där även fackförbund kan medverka.
- Eventuell polisanmälan.

12. Dokumentation

Dokumentationen är en mycket viktig del för att rätt kunna följa upp och ändra åtgärder vid arbete mot diskriminering, men också som ett dokument som ger elever och föräldrar information om hur behandlingen genomförts. Det som skall dokumenteras är: Vad är det som hänt? När har det hänt? Hur ofta har det hänt? Vilka är inblandade? Vad gör vi åt det? När tog vi kontakt med föräldrarna? Vem gör vad i arbetet? Dokumentationen sker på framtagen blankett och förvaras hos rektor i Trygghetspärmen. Dokumentationen skall ske på speciell blankett med arkivbeständig penna.

13. Förebyggande arbete 2012

14:1 Specifika mål för 2012

Mål:	Skolan skall i högre grad involvera kamratstödjarna i det främjande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.
Åtgärd:	I Trygghetsgruppen kommer vi att vidga fokus från att upptäcka mobbning till att förebygga mobbning.
Ansvar:	Trygghetsgruppen
Tidpunkt:	Läsåret 11/12
Uppföljning:	Höstterminen 2012

Mål:	Skolan skall säkerställa att all personal har kunskap om vilka åtgärder som måste vidtas när en elev känner sig utsatt.
Åtgärd:	Att utarbeta rutiner för hur pedagoger och andra vuxna på skolan dokumenterar vid upptäckten av diskriminering och kränkande behandling.
Ansvar:	Trygghetsgruppen
Tidpunkt:	Januari 2012
Uppföljning:	Kontinuerligt

Mål:	Fritidshemmet skall involvera eleverna i fritidshemmet i arbetet med att främja och förebygga diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.
Åtgärd:	Personalen i fritidshemmet skall intervjua eleverna individuellt eller i grupp för att skapa delaktighet i det främjande arbetet.
Ansvar:	Pedagogerna i Fritidshemmet
Tidpunkt:	Vårterminen 2012
Uppföljning:	Juni 2012

14. Uppföljning

Kollektiv uppföljning med enkät med elever och föräldrar

Varje år ska en enkät och/eller intervjuer genomföras bland eleverna för att undersöka trivseln och ev. förekomst av kränkningar. Dessa enkäter är mycket viktiga för att förebygga mobbing och för att se hur eleverna upplever sin situation. Redovisning av dessa enkäter sker årligen i skolans kvalitetsredovisning.

Individuell utvecklingsplan för den enskilde eleven

I den individuella utvecklingsplanen som upprättas/följs upp varje termin förs samtal om hur eleven uppfattar sin situation, om de trivs, känner sig utanför eller diskriminerade.

Uppföljning sker även genom samtal i personalgruppen, trygghetsgruppen och föräldramöten.

15. Samverkan med polisen

Generellt

Det som lagen föreskriver ska gälla även inom skolans verksamhet. Där behov av polisanmälan föreligger, ska skolledningen kontaktas! Polisanmälan får inte tas som anledning för skolan att inte reagera med egna åtgärder.

Tillvägagångssätt

Misstänker man att någon gjort sig skyldig till brottslig handling ska följande tillämpas:

Skolan ska utreda om det som skett är brottsligt och bör polisanmälas

- Polisanmälan ska ske om det inträffade är allvarligt och/eller den som begått det förmodade brottet inte inser allvaret i den begångna handlingen.
- Anmälan ska göras av skolan som myndighet så att ingen enskild elev eller förälder ska kunna sättas under press. Rektor är behjälplig vid anmälan.
- Gäller det misshandel ska den utsatte skickas till läkare för undersökning och dokumentation inför en ev. rättegång.
- Anmälan görs även till SOC

16. Samverkan med sociala myndigheter

Socialtjänstlagen 14 kap.1 § (utdrag) "...Myndighet vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden"

Ska jag anmäla eller inte?

Blotta misstanken att ett barn far illa är skäl för anmälan. Om Du är tveksam – kontakta skolsköterska eller skolledningen! Du kan också kontakta SOC utan att ange barnets namn, beskriva fallet och få vägledning om hur du ska göra. Skolledning och skolsköterska är behjälplig vid anmälan.

Bilaga 1

Sammanställning av skolgårdskartläggningen läsåret 2010/2011

De platser där barnen upplever att det förekommer konflikter, oroligheter och trakasserier är i nämnd ordning:

- 1. Kullen**
- 2. Fotbollsplan**
- 3. Kombiplan**
- 4. Skogen**
- 5. Hinderbanan**
- 6. Kingplanerna**
- 7. Åkes garage**
- 8. Lekplatsen**

Andra ställen som nämns av ett fåtal är Lusthuset, vid bussarna, Lunnaliden, matsalsdörren, snöbollskastningsplatserna, baksidan på fritids och de olika ingångarna på skolan.